

Nov uspeh harmonikarskega orkestra

Pred kratkim se je naš orkester vrnil s tekmovanja v Avstriji z novim odličjem. Zadnje čase je postala udeležba na tekmovanjih skoraj nemogoča. Kljub temu je našemu ansamblu s pomočjo Zveze kulturnih organizacij Ljubljana-Moste-Polje in nekaterih delovnih organizacij uspelo udeležiti se 3. mednarodnega festivala harmonikarskih orkestrorov, ki je bil od 4. do 7. maja v Innsbrucku. Tam se je zbralo 280 harmonikarskih orkestrorov in skupin iz 16 dežel; približno 7500 aktivnih udeležencev tekmovanja.

Po zahtevnosti vnaprej določenih tekmovalnih skladb so bili orkestri razvrščeni v štiri težav-

nostne stopnje, vsaka pa se je delila že na juniorje in seniorje. Naš ansambel pod vodstvom svojega dolgoletnega vodje Srečka Piškurja, je v najzahtevnejši kategoriji (umetniška stopnja) dosegel najvišjo oceno (hervorragend). V tej skupini je nastopalo 39 orkestrorov, večinoma iz Nemčije in Avstrije, pa tudi iz Velike Britanije, Španije, Švice, Danske in Bolgarije. Ta uspeh je toliko večji, ker so bili tekmeči veliki orkestri z najboljšimi enotnimi instrumenti.

Naš orkester je v svoji kategoriji nastopil zadnji in doživel navdušen aplavz, ki ga kar ni hotelo biti konec. Dobili smo tudi ponudbi najboljšega avstrijskega in nem-

škega orkestra za izmenjalni koncert, dirigenta pa so intervjuvali za radio Dortmund.

V to zmago slavje pa je kanila tudi grenka kaplja. Ker smo imeli

premalo denarja, ki je komaj zadostoval za najskromnejši prevoz in bivanje, nismo mogli nabaviti niti video posnetka svojega nastopa. Bil je predrag. Tako so udeležencem ostali samo lepi spomini.

● V počastitev občinskega praznika

V Jelovškovem likovnem salonu Kulturnega doma Španski borci so 24. aprila odprli razstavo močanskih likovnih ustvarjalcev in likovnikov pobratenih občin Bileče in Plužin, ki jo je pripravila zveza kulturnih organizacij naše občine. Sodelovali so: Skender Bajrovič, Jože Centa, Silva Devetak, Marjan Hrvojevič, Danilo Jakovčič, Ciril Jerič, Željko Karakaš, Brane Kokolj (na sliki), Samo Kovač, Jože Lašič, Janez Ošaben, Vladimir Pertot, Matjaž Rolih, Peter Selan, Marjan Smrtnik, Jože Trpin, Boris Trtnik, Milka Turk, Lado Ulčakar, Izidor Urbančič, Aladar Zahariaš in Klavdij Zornik. (Foto: D. J.)

Harmonikarski orkester v Domu Ob sotočju

V preteklih letih smo stanovalci Doma večkrat za proslavo in praznovanja sami pripravili ves ali vsaj del programa. Letos tega iz objektivnih razlogov nismo mogli.

Naši delavni terapevti, ki skrbijo tudi za kulturno življenje v Domu, sta zato morali poiskati druge možnosti. To pa ni bilo preprosto, ker ni na razpolago denarja za plačilo nastopajočim, damo lahko le skromno pogostitev – sok ali malo vina in kekse.

Kljub težavam pa smo imeli proslavo z dobrim programom in to po zaslugi glasbene šole Moste in osnovne šole družine Kefer iz Hrušice. Glasbena šola ima odlični harmonikarski orkester, ki ga vodi dirigentka Majda Hudelja. Direktorica šole je ljubozno ustregla naši prošnji, čeprav je imel orkester že več dogovorov za nastope. K nam je prišel v sredo ob 9.15. Kako smo se ga razveselili! In to upravičeno! Ko so zaigrali, je bilo, kot da poslušamo koncert na orglah. Kako močno fortissimi in mehki pianissimi! Nimam besed, da bi dovolj pohvalila nastopajoče mlade talente. Zelo muzikalni solisti je zaigrali venček lepih slovenskih pesmi. Vse zaigrane skladbe so bile za proslavo primerno izbrane. Škoda, da je orkester moral tako hitro spet drugam!

V drugem delu sporeda je nastopil zbor osnovne šole družine Kefer iz Hrušice. Vodila ga je zborovodkinja Reška Černe. Prisrčno so zapeli pesmi za mamo in nekaj slovenskih narodnih. Vselej je bilo poslušati in gledati te male osnovnošolke, kako zavzeto sledijo svoji voditeljici. Dobro zveneli mali zbor je navdušil vse babice in dedke. Nagradili smo jih z burnim ploskanjem.

Za uvod v proslavo letos ni bilo slavnostnega obsežnega govora. Proslavo je pričela dekle iz osnovne šole. V svojem kratkem nagovoru je povedala o pomenu ustanovitve Osvobodilne fronte, ki je med vojno vodila borbo za osvoboditev in obstoj slovenskega naroda, zato je 27. april pomemben dan v zgodovini našega naroda.

Praznovanje 1. maja ni naša posebnost, temveč ta mednarodni delavski praznik praznuje mnogo dežel po svetu. Po svoje ga je delavstvo praznovalo pred vojno, večji obseg so dobile proslave po vojni. Bodoči rodovi pa bodo morali spet najti svojo pot, da bodo delu priborili pravo veljavo in spoštovanje.

Naj živita 27. april in 1. maj! Tako smo stanovalci Doma Ob sotočju počastili oba pomembna praznika.

MARIJA DELKIN

Linorezi v avli Doma občanov v Novih Fužinah

Že nekaj let si lahko v avli Doma občanov na Leninovem trgu 4 ogledamo vsak mesec novo likovno prireditev.

Vabilu KS Nove Fužine so se tokrat odzvali trije močanski likovniki Danilo Jakovčič, Željko Karakaš in Matjaž Rolih. Razstavili so svoja novejša grafična dela v tehniki linoreza.

Vesti iz kulture!

● V začetku meseca maja je bil v Pliberku na avstrijskem Koroškem že tretji dvojezični literarni večer. Predstavitelja sta se slovenski pesnik Gustav Januš in avstrijski pisatelj Gert Jonke.

● Večletna želja številnih kulturnih in družbenopolitičnih delavcev dolge metropole, o bialnu slovenske grafike se je pred kratkim uresničila. Do 30. junija bo na gradu Otočec odprta razstava I. bialna slovenske grafike. Prireditve tudi sponda z življenjskim jubilejem, 90-letnico pionirja slovenske grafike Božidarja Jakca.

● »Pesem kot zmagovita srečka« je naslov pesniške zbirke romunskega pesnika Stefana Augusta Doinosa. Zbirka je izšla pri koprski založbi Lipa v prevodu Cirila Zlobca.

● Letos mineva 50 let, odkar je Prešernova rojstna hiša odprta za obiskovalce. Predzadnji nedeljo v maju je bila ob Markovi cerkvi v Vrbi slovenost, kjer se je zbralo okoli 400 obiskovalcev iz raznih krajev Slovenije. Mnogi so se po končani slovenosti odpravili na sprehod od Prešernove rojstne hiše do drugih rojstnih hiš Prešernovih rojakov: Čopa, Finžgarja, Jalna, Janše...

● Na 42. mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu je film »Dom za obečanje« režiserja Emira Kusturice dobil nagrado za režijo. Režiserju Kusturici je bila podeljena tudi nagrada Roberta Rossellinija, ki jo podeljujejo za prispevek k razvoju filmske umetnosti.

Zbral in uredil Matjaž Rolih

Brez pesmi ni življenja

Pesem je najlepši način pozabe, kajti v pesmi se človek spominja samo tistega, kar ljubi, je rekel Ivo Andrič. Pesem bogati in lepša življenje ljudi, jim skozi svojo govorico pripoveduje o stvareh, ki jih brez nje nikoli ne bi spoznali. Čeprav morda ne razumemo besed, jezika pesmi, v katerem je zapeta, uganemo njihov pomen. Pesem združuje ljudi.

Toneta Lovca pesem spremlja že od otroških let; vsi v družini so radi peči. Sam je začel prepevati pri zboru KUD

Jože Mazovec leta 1947 na Vevčah, nadaljeval pri Svobodi v Zadvoru, se potem pridružil Partizanskemu inva-

lidskemu pevskemu zboru in pet let prepeval v obeh, vse dokler Svobode ni »pobralo«.

Pri Partizanskem pevskem zboru, ki je letos praznoval 45. obletnico obstoja, poje že trideset let, dvajset let kot solist. Z zborom je obredel domala vso Evropo; bili so v Romuniji, trikrat v Holandiji, v več mestih Italije in Avstrije, na Norveškem, v Sovjetski zvezi, Vzhodni Nemčiji, na Poljskem, Madžarskem, Češkem... Zdaj ne potujejo tolikokrat kot prej. Že skoraj leto dni niso bili nikjer. Ni denarja. Osulo se je tudi število pevcov. Včasih jih je bilo 82, zdaj jih je le še 42.

V prijetnem ozračju majskega popoldneva (ni še prevročje, a tudi mrzlo ni več), pod krošnjo jablane, na vrtu njihove hiše v Zadvoru, si ogledujemo časopisne izrezke poročil in kritik z gostovanja Partizanskega pevskega zbora doma in v tujini. Kar za več map jih je; žena Magda jih shranjuje, saj spomin ni zanesljiv in brez njih bi si bilo težko zapomniti, kdaj in kje vse je zbor prepeval.

»Katera vaša gostovanja so vam ostala najbolj v spominu?« nas zanima.

● KD ŠPANSKI BORCI

Pogovor o ustvarjalnosti

V Kulturnem domu Španski borci je bila nedavno ena pomembnejših prireditev iz sicer pestrega letošnjega programa. Pod naslovom *Ustvarjalnost v kulturi in umetnosti in njen sociološki pomen* je tekel pogovor z akademikom, avnojskim nagradencem dr. Antonom TRSTENJAKOM. Prireditve – vodil jo je Branko Dobravc – je bila zelo dobro obiskana, saj je bila velika dvorana skoraj polna poslušalcev, ki so se živahno vključevali v razgovor in dobivali na svoja vprašanja tehtne odgovore.

Psihologija ustvarjalnosti je v zadnjih treh desetletjih predmet živahnih razprav po vsem svetu; in ker je vsaka ustvarjalnost že v jedru izzivalna, nekonformistična, uporna in prevratna v odnosu do sveta in družbe, so ta vprašanja še posebej aktualna tudi pri nas danes, zato je bilo srečanje s trenutno najvidnejšim poznavalcem te problematike pri nas zanimivo in je imelo velik odmev. Profesor dr. Anton Trstenjak je že leta 1953 pri SAZU izdal svojo Psihologijo umetniškega ustvarjanja, leta 1981 pa pri Slovenski matici Psihologijo ustvarjalnosti, kjer obravnava psihološki proces ustvarjalnosti, njeno vzporednost z različnimi vrstami inteligence, strukturo ustvarjalne osebnosti same in za gospodarske, kulturne in družbene dejavnike, ki vplivajo in usmerjajo kulturna prizadevanja. Reprodukcijske, koncerti, opere, drame, recitacije in druge kulturne zvrsti so same po sebi umetniške stvaritve, saj gre za nadaljevanje nenehnih poskusov, s katerimi je začel avtor dela sam, ko ga je napisal ali komponiral, da bi nadčasovno idejo lepote podali v čutni obliki, družbeno sprejemljivi in v določenem času realizirani. Vsak človek, tudi najpreprostejši, vsak dan v svoji domišljiji ustvarja nove predmete in podobe, je inventiven in ustvarjalen. Prav v tem pa je velik sociološki pomen ustvarjalnosti med drugim tudi v kulturi in umetnosti.

Prireditve je bila v okviru izobraževalnega programa, in ker je poslanstvo Kulturnega doma Španski borci tudi in zlasti posredovanje dosežkov ustvarjalnosti v kulturi in umetnosti, bodo v tej naši osrednji kulturni ustanovi s tovrstnimi srečanji in razgovori še nadaljevali.

BRANKO DOBRAVC

Aprilska srečanja naših pevskih zborov

z dvema in tudi tremi zbori, za kar zaslužijo pohvalo.

– Da se je z zborovsko taktirko predstavitelj v glavnem mlajša in predvsem mlada generacija, je prijetno presenetilo vse, ki smo jih poslušali, saj je bil tudi »ognjeni krst« nekaterih kar dobro premagani.

– Pisana programska paleta šolskih zborov je kot po pravilu že več kot desetletje bogatejša in bolj raznolika, s čimer se odrasli zbori ne morejo pohvaliti, ker so na splošno bolj kakor mladinski zazrti v slogovno domačnost in polpreteklost.

– Tudi, to, da je sodeloval zbor z spremljavo godalnega orkestra glasbene šole, ni ravno pogost slovenski pojav, kar tudi šteje kot pozitivno glasbeno gibanje nekega okolja.

– O napotkih, izboljšavah, določenih programskih predpripravih, predhodnih strokovnih posvetih, in še o čem za prihodnje, so se zborovodje ob skromni zaključni opozorili, da jih bodo odslej načrtno obravnavali.

Se na nekaj velja opozoriti zborovodje vseh starosti in vseh sestavov: Najboljše strokovno izpopolnjevanje za vsakega, ki stoji za dirigentskim pultom kateregakoli zbora, je, če spremlja republiške revije ter zvezna in mednarodna zborovska tekmovanja, kjer se seznanja z načinom študija, zborovskim zvokom, literaturo in in-

terpretacijo in še in še! Konkretno se povedano nanaša na republiško revijo odraslih zborov v aprilu letos (Zagorje, Titovo Velenje) in Mladinski pevski festival v Celju maja letos, kjer žal od močanskih »dirigentskih nadobudnežev« nismo srečali ali videli domala nikogar. To naj ne bo očitek, marveč spodbuda, da se zatečena navada v prihodnje popravi! Za primer naj povem, da se teh in takšnih stvari redno udeležujejo vodilni slovenski dirigenti, zato je opisan primer za navadne smrtnike toliko manj opravičljiv.

Kakorkoli že! Zborovodkinje in zborovodje, v prihodnje na svidenje na republiških zborovskih seminarjih, na republiških revijah in mednarodnih tekmovanjih v Cankarjevem domu v Ljubljani, v Zagorju, v Titovem Velenju, v Mariboru in še kje.

Vsemu navkljub pa naj vendarle sklenem ta zapis z mislijo tretjega odstavka, vendar z drugimi besedami:

Če je družbi skorajda »pošla sapar«, da ustrezno nagradi prizadevanje in vložen trud, se je nekaj sto pevcov od rosnih mladih pa tja do jeseni življenja (vključno z zborovodjili), odločilo, da bo pesem – moč slovenske biti in besed, živela še naprej, navzlic težnjam, po spreminjanju jezikovnih in narodnostnih zemljevidov.

Miro Kokol, profesor

● TONE LOVEC ŽE 30 LET POJE PRI PARTIZANSKEM PEVSKEM ZBORU

lidskemu pevskemu zboru in pet let prepeval v obeh, vse dokler Svobode ni »pobralo«.

Pri Partizanskem pevskem zboru, ki je letos praznoval 45. obletnico obstoja, poje že trideset let, dvajset let kot solist. Z zborom je obredel domala vso Evropo; bili so v Romuniji, trikrat v Holandiji, v več mestih Italije in Avstrije, na Norveškem, v Sovjetski zvezi, Vzhodni Nemčiji, na Poljskem, Madžarskem, Češkem... Zdaj ne potujejo tolikokrat kot prej. Že skoraj leto dni niso bili nikjer. Ni denarja. Osulo se je tudi število pevcov. Včasih jih je bilo 82, zdaj jih je le še 42.

V prijetnem ozračju majskega popoldneva (ni še prevročje, a tudi mrzlo ni več), pod krošnjo jablane, na vrtu njihove hiše v Zadvoru, si ogledujemo časopisne izrezke poročil in kritik z gostovanja Partizanskega pevskega zbora doma in v tujini. Kar za več map jih je; žena Magda jih shranjuje, saj spomin ni zanesljiv in brez njih bi si bilo težko zapomniti, kdaj in kje vse je zbor prepeval.

»Katera vaša gostovanja so vam ostala najbolj v spominu?« nas zanima.

»Tbilisi,« reče naš sogovornik brez omahovanja. »Tam smo bili izredno lepo sprejeti. Med drugim so nas peljali tudi v vinograd, kjer so na trtah viseli grozdji, težki tudi dva kilograma,« se čudi še danes. »Nad vse gostoljubno smo bili leta 1970 sprejeti v Srbiji, kamor smo potovali z vlakom Bratstva in enotnosti. Pravo nasprotje pa je Norveška. Ješ samo dvakrat na dan, pijače pa tam sploh ne poznajo,« ve povedati.

Za vsak dosežek v življenju, za vsako delo, ki naj bo dobro opravljeno, je treba trdo delati. Tudi petje ni izjema. V Partizanskem pevskem zboru pojejo tako rekoč samo amaterji brez glasbene izobrazbe. Vaje imajo dvakrat na teden po dve uri v svojih prostorih na Krekovem trgu. »Redno hodim na vaje, človek mora biti pri vsakem delu cel. Če pri pesmi, ko se začne učiti, nisi zraven, ne prideš več noter,« razloži.

Kljub temu, da poje že vse življenje, se trema ni znebil do dandanes. »Preden začnemo peti, jo vedno imam. Ko pa se prične, je vse v redu. Skoncentriram se in zapiram vaje. Vsako pesem se

dobro naučim; čeprav dirigent včasih pravi, da jo že znam, vem, da moram imeti določeno število vaj, da sem pripravljen vase.«

Se marsikaj zanimivega je povedal Tone Lovc, preveč, da bi lahko vse zapisali na skromno odmerjenem prostoru. Med drugim tudi pove, da se je izučil za kotlarja, kar je dandanes redke poklice; na vprašanje, katere pesmi najraje poje, odgovori, da venček koroških narodnih in makedonsko narodno Bolen mi leži. Doda, da je njegovo bariton za to pesem prenizek in se mora zato nanjo, kadar jo poje, posebej pripravljati.

Zdaj se bližajo poletne počitnice; 19. junija jih čaka še nastop v Cankarjevem domu, kjer bodo sodelovali na slovenosti ob 45. obletnici Vojaške godbe, potem pa dva meseca ne bodo imeli vaj. »To bo kar malo nerodno,« se zamisli Tone Lovc, »ko prijatelje enkrat imaš, misliš, da brez njih ne gre, čeprav samo dva meseca.« Zato pa si bo poleti lahko privoščil sladoled in mrzle pijače, ki jih sicer ni pri hiši.

D. J.